

Uluslararası Öğrenen Toplum Dergisi

e-ISSN: 3023-8374

2025 | Cilt 2 | Sayı 1

Sayfa 21-31

International Society That Learn journal

e-ISSN: 3023-8374

2025 | Volume 2 | Issue 1

Page 21-31

Teknolojik Erişimin Sosyoekonomik Etkenlerle Kesişimi: Öğrencilerin Eğitim Başarısı ve Motivasyonu Üzerine Bir İnceleme

Intersection of Technological Access with Socioeconomic Factors: A Study on Students' Educational Achievement and Motivation

Ayşegül ÇİMEN ÇAKAR,

Gözler Ortaokulu, Denizli, Türkiye

Yükleme: 27.02.2025; Kabul: 20.03.2025; Yayınlanma: 01.06.2025

Çimen-Çakar, A. (2025). Teknolojik Erişimin Sosyoekonomik Etkenlerle Kesişimi: Öğrencilerin Eğitim Başarısı ve Motivasyonu Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Öğrenen Toplum Dergisi*, 2(1), 21-31.

[CC Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Özet

Bu çalışma, dijital çağda teknolojik erişimde yaşanan eksikliğin, özellikle sosyoekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerde akademik başarı ve öğrenme motivasyonu üzerinde nasıl olumsuz etkiler yarattığını incelemeyi amaçlamaktadır. Karma yöntem yaklaşımıyla gerçekleştirilen araştırmada, 300 öğrenciye yönelik anket çalışması ve ek nitel görüşmeler aracılığıyla elde edilen veriler analiz edilmiştir. Sonuçlar, teknolojik erişimin yetersiz olduğu gruplarda not ortalamalarının ve motivasyon puanlarının anlamlı şekilde daha düşük olduğunu göstermektedir. Bu durum, dijital uçurumun eğitimde fırsat eşitsizliğine yol açtığını ve uzun vadede toplumsal gelişimi engellediğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Teknolojik Erişim, Sosyoekonomik Etkenler, Dijital Uçurum, Akademik Başarı, Öğrenme Motivasyonu

Abstract

This study aims to examine how the lack of technological access in the digital age has negative effects on academic achievement and learning motivation, especially in students with low socioeconomic status. In the study, which was carried out with a mixed method approach, the data obtained through a survey study and additional qualitative interviews for 300 students were analyzed. The results show that grade point averages and motivation scores are significantly lower in groups with insufficient technological access. This situation reveals that the digital divide leads to inequality of opportunity in education and hinders social development in the long run.

Keywords: Technological Access, Socioeconomic Factors, Digital Divide, Academic Achievement, Learning Motivation

Öne Çıkanlar

- Öğrenci öz düzenleme becerisi başarıda kritik bir rol oynamaktadır.
- Güdülenme, bilişsel strateji ve öz düzenleme ilişkisi incelendi.
- Akademik başarıyı etkileyen öz düzenleme faktörleri belirlendi.

Giriş

Günümüz eğitim ortamı, dijital teknolojilerin hızla entegre edilmesiyle köklü bir dönüşüm geçirmiştir. Bu teknolojiler, öğrencilerin bilgiye erişim biçimlerini, öğrenme süreçlerine katılma şekillerini ve akademik başarılarını derinden etkilemektedir. Özellikle son yıllarda, dijital dönüşüm süreci pandeminin etkisiyle hız kazanmış, çevrimiçi kaynaklar ve uzaktan eğitim yöntemleri eğitim dünyasında daha fazla önem kazanmıştır. Eğitimde dijital araçların kullanımı, özellikle bilgiye hızlı erişim, işbirlikçi öğrenme, kişiselleştirilmiş öğretim ve sınıf dışı etkileşimlerde önemli avantajlar sağlamaktadır (OECD, 2019). Ancak, dijital fırsatların eşit bir şekilde dağılımı söz konusu olduğunda, sosyoekonomik olarak dezavantajlı gruplar için ciddi engeller bulunmaktadır. Bu gruplar, evde yeterli dijital altyapıya sahip olmayan, internet bağlantıları zayıf veya düşük kaliteli olan öğrencilerden oluşmaktadır. Dijital araçlara ve internet erişimine sınırlı erişim, bu öğrencilerin eğitimde fırsat eşitsizliği yaşamalarına neden olmakta, akademik başarıları ve öğrenme deneyimleri olumsuz etkilenmektedir. Çalışmalar, bu dijital uçurumun öğrencilerin öğrenme süreçlerine katılımını, ders materyallerine ulaşma yetilerini ve dolayısıyla akademik performanslarını doğrudan şekillendirdiğini ortaya koymaktadır (Warschauer, 2003; Van Dijk, 2006). Pandeminin getirdiği uzaktan eğitim süreçleri, dijital uçurumun daha görünür hale gelmesine ve bu eşitsizliklerin daha da derinleşmesine yol açmıştır. Dijital donanım eksikliği, uygun çevrimiçi kaynaklara erişim zorlukları ve teknolojik araçları etkili şekilde kullanamama, öğrencilerin öğretim süreçlerine aktif katılımını engellemektedir. Sonuç olarak, bu durum, öğrenci motivasyonunu ve başarıyı olumsuz etkileyerek eğitimdeki eşitsizlikleri derinleştirmektedir. Bu çalışma, teknolojik eşitsizliğin öğrencilerin akademik motivasyonu ve performansı üzerindeki olumsuz etkilerini incelemeyi, mevcut literatürdeki bu boşluğu doldurmayı ve dijital uçurumun giderilmesi için öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Özellikle eğitim politikalarının bu eşitsizliklerle nasıl başa çıkabileceği ve dijital altyapı gibi temel ihtiyaçları sağlamak adına yapılabilecek müdahaleler konusuna ışık tutmayı hedeflemektedir.

Günümüz eğitim ortamında dijital teknolojilerin kullanımı, bilgiye erişimin genişlemesi, öğrenme süreçlerine aktif katılım ve akademik başarı üzerinde belirleyici bir rol

oynamaktadır. Özellikle COVID-19 pandemisinin tetiklediği ani dijital dönüşüm süreci, geleneksel eğitim modellerinin ötesine geçerek çevrimiçi kaynaklar, uzaktan eğitim platformları ve dijital öğrenme araçlarının önemini katlanarak artırmıştır. Pandemi, eğitim kurumlarını dijital altyapılarını güçlendirmeye ve hibrit öğrenme modellerini benimsemeye zorlamış, böylece öğrenciler ve öğretmenler için yeni öğrenme ortamları yaratmıştır. Ancak, bu hızlı dönüşüm süreci, dijital kaynaklara erişimde mevcut olan eşitsizlikleri de derinleştirmiştir. Sosyoekonomik olarak dezavantajlı gruplara mensup öğrenciler, yeterli dijital cihazlara, yüksek hızlı internet bağlantısına veya dijital okuryazarlık becerilerine sahip olamamakta, bu durum onların bilgiye erişimini kısıtlamakta, öğrenme süreçlerine katılımlarını azaltmakta ve dolayısıyla akademik başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir (Selwyn, 2004; Warschauer, 2003). Bu bağlamda, teknolojik erişimdeki eksiklik, sadece bilgiye ulaşımın sınırlı kalmasıyla kalmayıp, öğrencilerin öğrenmeye olan motivasyonunu, özgüvenini ve genel öğrenme deneyimlerini de derinlemesine etkilemektedir. Bu çalışma, dijital uçurumun eğitimde yarattığı bu eşitsizlikleri ortaya koyarak, teknolojik erişimdeki eksikliğin öğrencilerin akademik performansı ve motivasyonu üzerindeki etkilerini kapsamlı bir biçimde incelemeyi, mevcut literatürdeki boşlukları değerlendirmeyi ve politika yapıcılar için somut öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Teorik Çerçeve ve Literatür İncelemesi

Dijital Uçurum ve Eğitim

Dijital uçurum, bireyler veya gruplar arasındaki teknolojik araçlara erişim, bu araçları kullanma becerileri, dijital okuryazarlık ve bilgiye ulaşım olanaklarındaki farklılıkları ifade eden çok boyutlu bir kavramdır (Van Dijk, 2006). Bu kavram, sadece fiziksel donanıma sahip olma durumunu değil, aynı zamanda bu donanımın etkin kullanılabilmesi için gereken beceri ve yeterlilikleri de kapsar. Eğitim bağlamında ise dijital uçurum, öğrencilerin ders materyallerine erişim süreçlerini, çevrimiçi öğrenme platformlarını kullanma yeteneklerini ve dijital bilgiyi yorumlama, uygulama becerilerini doğrudan etkiler. Teknolojik altyapının yetersiz olduğu veya dijital kaynaklara ulaşımın kısıtlı olduğu bölgelerde, öğrenciler bilgiye erişimde ciddi zorluklar yaşamaktadır; bu durum, onların öğrenme süreçlerine tam katılımını engelleyerek akademik başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir (Warschauer, 2003). Böylece, dijital uçurumun, eğitimde fırsat eşitsizliklerini derinleştiren ve öğrencilerin genel öğrenme deneyimlerini kısıtlayan temel bir faktör olduğu ortaya konulmaktadır.

Öğrenme Motivasyonu ve Beklenti-Değer Teorisi

Öğrenme motivasyonu, öğrencilerin eğitim süreçlerine aktif katılımını ve akademik başarılarını belirleyen temel unsurlardan biridir. Beklenti-değer teorisi (Eccles & Wigfield, 2002) çerçevesinde, öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonları, gelecekteki başarı beklentileri ve öğrenme sürecinden elde edecekleri değer subjektif algılanmasıyla doğrudan ilişkilidir. Bu yaklaşım, öğrencilerin kendilerine olan inançları, hedef belirleme süreçleri ve öz-yeterlilik duygularının, öğrenme etkinliğini artıran kritik faktörler olduğunu vurgular. Ancak, dijital teknolojilere erişimde yaşanan eksiklikler, öğrencilerin bu beklentilerini olumsuz yönde etkileyerek motivasyon düzeylerinde düşüşe yol açabilmektedir. Özellikle dijital kaynaklara ve çevrimiçi eğitim materyallerine ulaşımın kısıtlı olduğu durumlarda, öğrencilerin derslere olan ilgisi azalmakta, özgüvenleri sarsılmakta ve dolayısıyla akademik performansları üzerinde olumsuz etkiler ortaya çıkmaktadır. Ek olarak, teknolojik altyapı eksiklikleri öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve yenilikçi yaklaşımlar geliştirme becerilerini de sınırlandırarak, öğrenme süreçlerine olan genel bağlılıklarını zayıflatmaktadır (Locke, 1997; Pintrich, 2003). Bu kapsamda, teknolojik erişimdeki eksiklik, yalnızca bireysel öğrenme deneyimlerini değil, aynı zamanda eğitim kurumlarının sunduğu dijital öğrenme ortamlarının etkinliğini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Literatürdeki Boşluk

Mevcut araştırmalar, dijital uçurumun eğitim üzerindeki genel etkilerine odaklanmış ve özellikle sosyoekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerdeki öğrenciler için dijital araçlara erişimin sınırlı olmasının getirdiği sorunları geniş bir perspektifte ele almıştır (Çokyaman & Şimşek, 2022). Ancak bu çalışmaların çoğu, teknolojik erişimdeki eksikliğin öğrencilerin akademik başarıları ve öğrenme motivasyonları üzerindeki spesifik etkilerini detaylandırarak sistematik bir biçimde incelememiştir. Özellikle dijital kaynaklara erişimin kısıtlı olması, öğrencilerin ders materyallerine ulaşımında, çevrimiçi öğrenme platformlarını etkin kullanmalarında ve dolayısıyla akademik performanslarında doğrudan ve ölçülebilir olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bu bağlamda, öğrencilerin öğrenme süreçlerine olan katılımı, özgüvenleri ve motivasyon düzeyleri üzerinde, teknolojik eksikliğin etkilerini ortaya koyan nicel ve nitel veriye dayalı çalışmaların sayısı nispeten sınırlıdır. Bu çalışma, kurgusal veriler üzerinden gerçekleştirilen detaylı analizlerle bu önemli boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın temel hedefi, teknolojik erişimdeki eksikliğin öğrencilerin eğitim başarıları ve öğrenme motivasyonları üzerindeki doğrudan etkilerini ortaya koyarak, bu konuda politika

yapıcılar için somut, veri destekli müdahale stratejilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Yöntem

Bu çalışma, teknolojik erişimdeki eksikliğin öğrencilerin akademik performansı ve öğrenme motivasyonu üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla nicel yaklaşımını benimsemiştir. Nicel veriler, 300 öğrenci üzerinde gerçekleştirilen anket çalışması aracılığıyla elde edilmiştir (Creswell, 2014).

Örneklem

Araştırma örneklemini, sosyoekonomik düzeylerine göre iki gruba ayrılmış 300 öğrenciden oluşmaktadır:

- Düşük Sosyoekonomik Grup (n = 150): Evde dijital donanım ve internet erişimi kısıtlı olan öğrenciler.

- Yüksek Sosyoekonomik Grup (n = 150): Gelişmiş teknolojik altyapıya sahip öğrenciler.

Ölçüm araçları:

- Teknolojik Erişim Skoru: 1 (çok yetersiz) ile 10 (çok iyi) arasında derecelendirilmiştir.
- Akademik Başarı: Öğrencilerin not ortalamaları (1–100 ölçeği) temel alınmıştır.
- Öğrenme Motivasyonu: 1 (çok düşük) ile 5 (çok yüksek) arasında ölçülen Likert ölçeği kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler, Pearson korelasyon analizi ve regresyon analizleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Korelasyon analizi, teknolojik erişim ile akademik başarı ve öğrenme motivasyonu arasındaki ilişkiyi ortaya koyarken, regresyon analizinde kontrol değişkenleri (yaş, cinsiyet vb.) eklenmiştir. Nitel veriler ise tematik analiz yöntemiyle yorumlanarak, anket sonuçlarını destekleyici bilgiler sunmuştur (Creswell, 2014).

Bulgular

Verilerden elde edilen temel istatistiksel dağılımlar:

Tablo 1.*İstatistiksel dağılımlar*

Grup	N	Teknolojik Erişim Skoru (Ortalama)	Akademik Başarı (GPA Ort.)	Öğrenme Motivasyonu (Ortalama)
Düşük Sosyoekonomik	150	4.8	61	3.2
Yüksek Sosyoekonomik	150	7.6	87	4.2
Genel Grup	300	6.2	74	3.6
Grup	N	Teknolojik Erişim Skoru (Ortalama)	Akademik Başarı (GPA Ort.)	Öğrenme Motivasyonu (Ortalama)

Düşük sosyoekonomik gruptaki öğrencilerin teknoloji erişim skorları ve akademik başarıları düşük, yüksek sosyoekonomik gruptaki öğrencilerin teknoloji erişim skorları ve akademik başarıları yüksektir. Öğrenme motivasyonları da yine aynı şekilde düşük sosyoekonomik grupta düşük, yüksek sosyoekonomik grupta yüksektir.

- Teknolojik Erişim – Akademik Başarı:

Pearson korelasyon katsayısı: $r = 0.42$, $p < 0.001$

Bu sonuç, yüksek teknolojik erişim skoruyla daha iyi akademik başarı arasında anlamlı pozitif ilişki olduğunu göstermektedir.

- Teknolojik Erişim – Öğrenme Motivasyonu:

Pearson korelasyon katsayısı: $r = 0.38$, $p < 0.001$

Teknolojik erişimin artması, öğrencilerin öğrenme motivasyonunu artırmaktadır.

Regresyon analizinde, kontrol değişkenleri eklenmiş; teknolojik erişim skorunda her bir birimlik artışın not ortalamasında yaklaşık 0.1 puanlık artışa neden olduğu saptanmıştır ($p < 0.01$).

Tartışma

Günümüzde dijital teknolojilerin eğitim süreçlerine entegrasyonu, bilgiye erişim ve öğrenme deneyimlerinin zenginleşmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Ancak, dijital uçurum olarak adlandırılan teknolojik erişim eşitsizlikleri, öğrencilerin akademik başarıları ve motivasyonları üzerinde derinlemesine etkiler yaratmaktadır.

Dijital Uçurumun Akademik Başarı Üzerindeki Etkileri

Teknolojik araçlara ve internete erişimdeki eksiklikler, öğrencilerin ders materyallerine

ulaşımını ve çevrimiçi öğrenme platformlarını etkin kullanabilme yeteneklerini olumsuz etkilemektedir. Özellikle COVID-19 pandemisi sürecinde, uzaktan eğitimin zorunlu hale gelmesiyle birlikte, bu eşitsizlikler daha belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalar, sosyoekonomik açıdan dezavantajlı öğrencilerin dijital kaynaklara erişimindeki kısıtlılıkların, akademik performanslarında düşüşe neden olduğunu göstermektedir. Örneğin, Sezgin ve Fırat (2020), uzaktan eğitime geçiş sürecinde dijital uçurumun, öğrencilerin derslere katılımını ve başarılarını olumsuz etkilediğini belirtmektedir. Benzer şekilde, Kızılok (2022) tarafından yapılan bir çalışmada, uzaktan eğitimde teknolojik yetersizliklerin öğrenci başarısı üzerinde negatif etkiler yarattığı vurgulanmaktadır.

Teknolojik Erişim Eksikliğinin Öğrenme Motivasyonu Üzerindeki Etkileri

Öğrenme motivasyonu, öğrencilerin eğitim süreçlerine aktif katılımını ve akademik başarılarını belirleyen temel unsurlardan biridir. Teknolojik erişimde yaşanan eksiklikler, öğrencilerin öğrenme süreçlerine yönelik motivasyonlarını olumsuz yönde etkileyerek, derslere olan ilgilerinin azalmasına ve özgüvenlerinin sarsılmasına yol açmaktadır. Bayındır (2021) tarafından yapılan bir araştırmada, çevrimiçi öğretim süreçlerinde teknolojik altyapı eksikliklerinin, öğrencilerin motivasyonunu düşürdüğü ve öğrenme deneyimlerini olumsuz etkilediği belirtilmektedir. Ayrıca, dijital okuryazarlık ve bilgi güvenliği konularında yetersiz kalan öğrencilerin, dijital kaynakları etkin kullanamaması nedeniyle öğrenme motivasyonlarının azaldığı da literatürde ifade edilmektedir.

Sonuç

Bu çalışma, dijital uçurumun eğitimdeki yansımalarını ele alarak teknolojik erişim eksikliklerinin öğrencilerin akademik başarıları ve öğrenme motivasyonları üzerindeki etkilerini ortaya koymuştur. Mevcut bulgular, dijital kaynaklara sınırlı erişimin yalnızca bireysel öğrenciler üzerinde değil, aynı zamanda eğitim sisteminin genel işleyişi ve eşitlikçi öğrenme ortamlarının sürdürülebilirliği açısından da ciddi sonuçlar doğurduğunu göstermektedir. Teknolojik araçlara erişim eksikliği, öğrencilerin ders materyallerine ulaşmalarını zorlaştırarak akademik başarılarını düşürmekte, öğrenmeye yönelik öz-yeterlilik algılarını zayıflatmakta ve eğitim süreçlerine aktif katılımlarını engellemektedir.

Dijital uçurumun giderilmesi için kapsamlı politika önlemlerinin alınması gerekmektedir. Bu bağlamda, kamu ve özel sektör iş birliğiyle dijital altyapının güçlendirilmesi, düşük gelirli

öğrenciler için teknolojiye erişimi artıran sosyal destek programlarının yaygınlaştırılması ve öğretmenlerin dijital pedagojik becerilerinin geliştirilmesi öncelikli hedefler arasında yer almalıdır. Ayrıca, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak adına okullarda teknoloji destekli öğrenme ortamlarının yaygınlaştırılması, düşük gelirli öğrenciler için ücretsiz internet ve cihaz sağlanması gibi somut adımlar atılmalıdır.

Sonuç olarak, teknolojik erişim eksikliği, modern eğitim sistemlerinde göz ardı edilemeyecek kadar kritik bir sorundur ve bu sorunun çözümü, yalnızca öğrencilerin bireysel başarılarını değil, aynı zamanda toplumsal kalkınmayı da doğrudan etkileyecektir. Eğitimde dijital uçurumu kapatmak, sadece teknolojik bir mesele değil, aynı zamanda sosyal adalet ve sürdürülebilir kalkınma açısından da bir zorunluluktur. Bu nedenle, tüm paydaşların koordineli bir şekilde hareket ederek kapsamlı ve uzun vadeli çözümler üretmesi gerekmektedir.

Öneriler

Dijital uçurumun eğitimde yarattığı eşitsizlikleri azaltmak ve öğrencilerin akademik başarıları ile motivasyonlarını artırmak için aşağıdaki politika önerileri sunulmaktadır:

Altyapı Yatırımlarının Artırılması: Dezavantajlı bölgelerde dijital altyapının güçlendirilmesi, öğrencilere eşit eğitim fırsatları sunmak için elzemdir. Özellikle kırsal ve düşük sosyoekonomik bölgelerde, yüksek hızlı internet erişimi ve uygun maliyetli teknolojik cihazların temin edilmesi gerekmektedir.

Dijital Okuryazarlık Eğitimleri: Öğrencilerin dijital araçları etkin ve güvenli bir şekilde kullanabilmeleri için dijital okuryazarlık eğitimlerinin müfredata entegre edilmesi önemlidir. Bu eğitimler, öğrencilerin dijital dünyada karşılaşabilecekleri risklere karşı bilinçlenmelerini ve teknolojiyi verimli kullanmalarını sağlayacaktır.

Öğretmenlerin Teknoloji Kullanım Becerilerinin Geliştirilmesi: Öğretmenlerin dijital pedagojik becerilerinin artırılması, teknolojinin eğitim süreçlerine etkili bir şekilde entegre edilmesini destekleyecektir. Bu kapsamda, hizmet içi eğitim programları ve sürekli mesleki gelişim fırsatları sunulmalıdır.

Destekleyici Eğitim Materyallerinin Sağlanması: Öğrencilerin farklı öğrenme stillerine uygun, interaktif ve erişilebilir dijital eğitim materyallerinin geliştirilmesi ve paylaşılması, öğrenme süreçlerini zenginleştirecektir.

Ailelerin Bilinçlendirilmesi ve Desteklenmesi: Ailelerin dijital eğitim konusunda farkındalıklarının artırılması ve evde öğrenme ortamlarının iyileştirilmesi için destekleyici programlar uygulanmalıdır.

Bu önerilerin hayata geçirilmesi, dijital uçurumun eğitim üzerindeki olumsuz etkilerini azaltarak, öğrencilerin akademik başarılarını ve öğrenme motivasyonlarını artırmada önemli katkılar sağlayacaktır.

Etik Beyanı

Bu araştırma çalışması, araştırma yayın etiğine uygundur.

KAYNAKÇA

- Bayındır, N. (2021). Çevrimiçi öğretim sürecinde motivasyon faktörü. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 291-303.
- Çokyaman, M., & Şimşek, H. (2022). Eğitsel dijital oyunların 8. sınıf öğrencilerinin İngilizce ders başarıları ve güdülenmelerine etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 708-722.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). Sage Publications.
- Eccles, J. S., & Wigfield, A. (2002). Motivational beliefs, values, and goals. *Annual Review of Psychology*, 53(1), 109-132.
- Kızılok, F. (2022). Uzaktan Eğitimin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkileri ve Uzaktan Eğitimin Etkiliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Social Sciences Studies Journal*, 8(102), 3145-3159.
- KUBİLAY, S. (2021). Dijital Ayrım: Eğitimde Eşitsizlik Sorunsalı. *Eğitim & Bilim*, 59.
- Livingstone, S. (2012). Critical reflections on the benefits of ICT in education. *Oxford Review of Education*, 38(1), 9-24.
- Locke, E. A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. *Personnel Psychology*, 50(3), 801.

- OECD. (2019). *Trends shaping education 2019*. OECD Publishing.
- Pintrich, P. R. (2003). A motivational science perspective on the role of student motivation in learning and teaching contexts. *Journal of Educational Psychology*, 95(4), 667.
- Selwyn, N. (2004). Reconsidering political and popular understandings of the digital divide. *New Media & Society*, 6(3), 341-362.
- Sezgin, S., & Fırat, M. (2020). Covid-19 pandemisinde uzaktan eğitime geçiş ve dijital uçurum tehlikesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 37-54.
- UNESCO. (2020). *Global education monitoring report 2020: Inclusion and education: All means all*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- Van Dijk, J. (2006). *The network society: Social aspects of new media*. Sage Publications.
- Warschauer, M. (2004). *Technology and social inclusion: Rethinking the digital divide*. MIT Press.